

इति यजु० ३५, १३ सार्थं प्रयोगात् । ‘अनङ्गाहमन्वा
रभामहे आलभामहे स्पृशाम’ इति वेददीपः । [रुद्धे च ।
अन्वारूढ ति० अनु+आ+रूढ-क्त । अधिरूद्धे । पश्चादा-
अन्वारोहण न० पश्चात् आरोहणम् । पश्चादभर्त्तरि ऋते पश्चात्
सह वा स्त्रियाश्चिंतारोहणे तच्च “ब्रह्मचर्यं तदन्वारोहणं
वेति” वि०सूत्रे विहितम् विदितमनुसरणशब्दे ।
अन्वासन न० अनु+आस-ल्यट् । अनूपवेशनेन सेवने ।
अन्वासित ति० अनु+आस-कर्मणि क्त । पश्चादुपवेशनादिना
सेविते “अन्वासितमरन्ध्रत्येति” रघुः ।
अन्वाहार्यं न० मासि मासि आह्वियते अनु+आ+हृ-
कर्मणि ल्यत् । “यच्छ्राद्धं कर्मणासादौ या चान्ते दक्षिणा
भवेत् । आमावास्यां द्वितीयं स्यादन्वाहार्यं विदुर्बुधा इति”
कात्यायनपरिभाषिते नान्दीमुखश्राद्धे, अमावास्यायां
मासि मासि कर्त्तव्ये श्राद्धे, दक्षिणायाञ्च “पितृणां मासिकं
श्राद्धमन्वाहार्यं विदुर्बुधा इति मनुः । “सर्वाण्येवा-
न्वाहार्यवन्ति” गोभि० । अन्वाहार्यं नान्दीमुखश्राद्धम्
दक्षिणा च तदुभयवन्ति । स्वार्थे कन् तत्त्वे । “पिण्डा-
न्वाहार्यकं श्राद्धं कुर्यान्मासानुमासिकमिति” मनुः मासि-
मासिकर्त्तव्यश्राद्धानुमासमाह्वियमाणत्वात् नान्दीमुखस्य
संस्कारादौ आह्वियमाणत्वात्, दक्षिणायाः कर्मणां
पश्चात् आह्वियमाणत्वाच्च तथात्वम् ।
अन्वाहार्यपचन पु० अन्वाहार्यं तदर्थां च पच्यतेऽनेन पच-
ल्युट् । दक्षिणाग्नौ ऋग्वेदविधिना स्थापितेऽग्नौ ।
“अथ ह्यैनमन्वाहार्यपचनोऽनुशशासापो दिशो नक्षत्राणि
चन्द्रमा इति छा०उप० । अन्वाहार्यपचनो दक्षि-
णाग्निरापो दिशो नक्षत्राणि चन्द्रमा इत्येतभौमस चतस्र-
स्तनवस्तुर्द्धा अहमन्वाहार्यपचनः विभज्य आत्मानं स्थितः
इति” भा० । “प्रसिद्धं हि दर्शपौर्णमासयोरन्वाहार्यपचने
हविः अपयन्तीति” आन०गि० । “यस्त्रिद्विगुणात्वा वा
सान्ना वा यजुषा वा समिधं वाभ्यादध्यादाह्वितिं वा
जुह्यादन्ते दक्षिणां वा हरेयुरनु वा गमयेयुर्दक्षिणा
वाह्येन हरन्यान्वाहार्यपचनोभविष्यतीति अनु वा गम-
यन्ति” इति शत० ब्रा० तस्य निरुक्तिर्दर्शिता ।
अन्वाहित ति० अनु+आ+धा-क्त । कृतान्वाधाने, वज्रौ-
प्रक्षिप्तसमिधिशेषे अन्वारोपिते” आधेः स्वामिनोदा-
नार्थमपरस्य हस्ते निक्षिप्ते च । “अन्वाहितं याचितक-
मित्यादि या० ।

अन्विच्छा स्त्री अनु+इष-अ नि० । अन्वेषणे ।

अन्वित ति० अनु+इष+क्त । अनुगते, युक्ते, सहसम्बद्धे,
शब्दबोधे विशेष्यताप्राप्ते च “प्रकृत्यर्थान्वितसार्थबोधकत्वं
प्रत्ययानामिति” न्यायः ।

अन्विष्ट ति० अनु+इष-क्त । अन्वेषिते कृतान्वेषणे । “यद्वायु-
रन्विष्टमग्नैः किरातै”रिति कुमा० । कृतानुसन्धाने च
“अन्विष्टः स्यात् प्रमातैव पापदोषादिवर्जित” इति
शा०भा० ।

अन्विति ति० इष-क्तिन् नमस्कारेण अनुकूला इतिः यस्य ।
नत्या अनुकूलताप्राप्ते “अन्वितिरसि दिवे त्वेति” ता०
ब्रा० । “अन्वितिः अनुकूलनतियुक्तोऽसीति” भा० ।

अन्वीक्षा स्त्री पश्चात् ईक्षा पर्यालोचना प्रा०स० । वेदवाक्य-
श्रवणस्य पश्चात् तदर्धनिश्चयार्थं तदर्धपर्यालोचने, अन्वीक्षायै
हिता ठक् । अन्वीक्षिकी तर्कविद्या । “अन्वीक्षिकी कौश-
लानामिति” गीता । ल्युट् । अन्वीक्षणसम्यक्त्वं न० ।

अन्वीत ति० अनु+ई-गतौ कर्त्तरि क्त । अनुगते अन्वितशब्दार्थे
अन्वीप ति० अनुगता आपो यत्र स्थानादौ अचसमा०
अचि आत ईत् । अनुगतजले स्थाने, देशे वाच्ये तु
“जदनोदेशे” इति पा० जत्, अनूपोदेशः ।

अन्वृच अव्य० ऋचि विभ० अव्ययी० अच् समा० ।
ऋचीत्यर्थे । “तिष्ठुमश्वान्वाह तासायुक्तो बन्धुरक्तः वेवा-
मन्वृचमिति” शत०ब्रा० ।

अन्वेष पु० अनु+इष-भावे षञ् । अन्वेषणे अनुसन्धाने
गवेषणे “वयं तत्त्वान्वेषान्मधुकर ! हतास्त्रं खलु कृतीति”
शकु० ।

अन्वेषण न० अनु+इष-भावे ल्युट् । अनुसन्धाने गवेषणे
नष्टव्यस्य दर्शनाय लाभाय वा व्यापारभेदे । “रन्धान्वेषण-
दक्षाणां द्विषामामिषतां ययौ” रघुः ।

अन्वेषणा स्त्री अनुगता एषणा “इषेरनिच्छार्थकस्तेति”
पा० युच् टाप् । तत्त्वानुसन्धाने तर्कादिना ज्ञातपदार्थस्य
शुद्धार्थं शुक्त्वादिना समर्थने गवेषणे च ।

अन्वेषित ति० अनु+एष-गतौ-इष-स्वार्थे णिच्-कर्मणि
वा क्त । गवेषिते, कृतानुसन्धाने च ।

अन्वेषिन् अनु+इष-णिनि । गवेषणकर्त्तरि “तौ सीतान्ने-
षिणौ ऋधं लूनपक्षमपश्यतामिति” रघुः । स्त्रियां ङीष् ।

अन्वेष्य ति० अनु+इष-कर्मणि तव्य । अन्वेष्ये ‘सोऽन्वेष्ये
व्यः स विजिज्ञासितव्य इति श्रुतिः “अन्वेष्यत्वात्मविज्ञा-
नात् प्राक्प्रसाहत्वमात्मन” इति शा०भा० ।

अन्वेष्यु ति० अनु+इष-शीलार्थे ढच् वा इडभावः । गवेषण